

नेपाल बीमा प्राधिकरण

कुपण्डोल, ललितपुर

सेवा : नेपाल बीमा प्राधिकरण
समूह : प्रशासन
श्रेणी : अधिकृत तृतीय
पद : सहायक निर्देशक
परीक्षाको किसिम : आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षा

पाठ्यक्रम योजनालाई निम्नानुसारका दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना(Examination Scheme)

१. प्रथम चरण : लिखित परीक्षा(Written Examination)

पूर्णाङ्क :- ३००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय
प्रथम	शासकीय प्रवन्ध तथा आर्थिक कार्यप्रणाली	१००	४०	विषयगत	१० प्रश्न × १० अङ्क	३ घण्टा
द्वितीय	बीमा र सम्बन्धित कानूनहरु	१००	४०	विषयगत	१० प्रश्न × १० अङ्क	३ घण्टा

२. द्वितीय चरण :

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
(ग) अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक	

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम, द्वितीय र तृतीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ । तर प्रथम पत्रको वस्तुगत र विषयगत परीक्षा एउटै सिटिङमा हुनेछ । पहिले वस्तुगत र तत्पश्चात विषयगत परीक्षा हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या र अङ्कभार यथासम्भवसम्बन्धितपत्र/विषयमा दिईए अनुसार हुनेछ ।
- विषयगत प्रश्नहरुको हकमा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरु (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरु हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरुको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भएतापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरु परीक्षाको मितिभन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति : २०७९/०३/२९

नेपाल बीमा प्राधिकरण

कृपण्डोल, ललितपुर

प्रथम पत्र -शासकीय प्रवन्ध तथा आर्थिक कार्यप्रणाली

खण्ड (क)- शासकीय प्रवन्ध, वित्त तथा व्यवस्थापन (६०अङ्क)

1 शासकीय प्रवन्धका विविध पक्षहरू (३ × १० = ३०अङ्क)

- 1.1 सार्वजनिक प्रशासनको वदलिदो अवधारणा र समसामयिक सवालहरू
- 1.2 सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन
- 1.3 सार्वजनिक कर्मचारी व्यवस्थापन र यसका विविध पक्षहरू
- 1.4 सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, विशेषता र आधारभुत मान्यताहरू, सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा नविनतम आयामहरू, व्यवस्थापन र चुनौती,
- 1.5 संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व
- 1.6 सार्वजनिक क्षेत्रमा जवाफदेहिता, नैतिकता, ईमानदारिता र व्यवसायिकताको सैद्धान्तिक अवधारणा र आयामहरू
- 1.7 योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन

2 खण्ड (ख)- अर्थ, वित्त तथा व्यवस्थापन (३ × १० = ३०अङ्क)

2.1 अर्थ तथा वित्त

- 2.1.1 नेपालको अर्थतन्त्रका विशेषताहरू,
- 2.1.2 अर्थतन्त्रका समष्टिगत सूचकहरू (macroeconomics indicators)
- 2.1.3 सार्वजनिक वित्त: बजेट, सार्वजनिक आय र व्यय, सार्वजनिक ऋण, वैदेशिक सहायता, स्रोत परिचालन, वित्तीय नीति
- 2.1.4 वित्तीय प्रणाली तथा वित्तीय बजार: पुँजी बजार, मुद्रा बजार, धितोपत्र बजार, बजार सुचकाक,
- 2.1.5 लगानी विश्लेषण : पुँजीगत बजेटिङ्ग, पुँजीको लागत, पोर्टफोलियो विश्लेषण तथा छनौट
- 2.1.6 वित्तीय विवरण तयारी तथा विश्लेषण, वित्तीय विश्लेषणका तरिकाहरू

2.2 व्यवस्थापन

- 2.2.1 व्यवस्थापनका उदीयमान अवधारणा,
- 2.2.2 संगठनात्मक वातावरणको मूल्यांकन: वातावरणीय सुक्ष्म परीक्षण तथा स्वट विश्लेषण (Swot Analysis)
- 2.2.3 रणनीति निर्माण तथा कार्यान्वयन: मिसन, भिजन, लक्ष्य, उद्देश्य, रणनीति तथा योजना, रणनीति कार्यान्वयन तथा नियन्त्रण
- 2.2.4 संगठनात्मक संरचना: संगठनात्मक ढाँचा, संगठन निर्माण, सर्वाङ्गिभिजन, अधिकार र शक्ति संरचना, विकेन्द्रीकरण, संगठन विकास र परिवर्तन
- 2.2.5 निर्णय प्रक्रिया र समस्या समाधान: निर्णय प्रक्रिया, समूह निर्णय प्रक्रिया, निर्णय प्रक्रिया र सुचना प्रविधि, संकट व्यवस्थापन, द्वन्द्व व्यवस्थापन, गुनासो व्यवस्थापन
- 2.2.6 नेतृत्व र नियन्त्रण: नेतृत्व, सञ्चार, समन्वय, सुपरीवेक्षण, अनुगमन, नियन्त्रण तथा गुण

नेपाल बीमा प्राधिकरण

कृपण्डोल, ललितपुर

- 2.2.7 उत्प्रेरणा र मनोबल: उत्प्रेरणाका सिद्धान्तहरू, सहभागिता, कार्य जीवनको गुण, कर्मचारी टर्नओभर तथा रिटेन्सन
- 2.2.8 कार्यसम्पादन मूल्यांकन: कार्यसम्पादन मूल्यांकनको सीमा र पद्धति, कार्यसम्पादनको मूल्यांकन
- 2.2.9 मानव संसाधन व्यवस्थापन: मानव संसाधन प्रणाली, मानव संसाधन योजना, कार्य ढाँचा, कार्य विश्लेषण

खण्ड (ख) - ४०अङ्क

3 आर्थिक कार्य प्रणाली

- 3.1 मानव संसाधन व्यवस्थापन: मानव संसाधन प्रणाली, मानव संसाधन योजना, कार्य ढाँचा, कार्य विश्लेषण आर्थिक प्रशासनको अर्थ, क्षेत्र, प्रमुख कार्यहरू
- 3.2 संस्थागत बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन र मूल्यांकन
- 3.3 सरकारी लेखा प्रणाली र व्यवसायिक लेखाप्रणाली
- 3.4 सार्वजनिक सम्पत्ती, जिन्सी तथा धरौटी लेखा
- 3.5 लेखांकन अभिलेख प्रवाह (Accounting Flow Chart)
- 3.6 कारोवार विश्लेषण, प्रारम्भिक लेखांकन र खातामा प्रविष्टि
- 3.7 आधारभूत वित्तीय विवरणहरूको तयारी (Preparation of Financial Statements)
- 3.8 वित्तीय विश्लेषणका तरिकाहरू - Cost benefit analysis, Net present value, Internal rate of return, Pay back period
- 3.9 आर्थिक कारोवारमा सदाचार, नैतिकता, ईमान्दारिता, वित्तीय तथा प्रशासकीय जवाफदेहिता
- 3.10 आन्तरिक नियन्त्रण, आन्तरिक तथा अन्तिम लेखा परीक्षण
- 3.11 ह्रास कट्टी (Depreciations)
- 3.12 खरीद व्यवस्थापन (Procurement management)
- 3.13 जिन्सी व्यवस्थापन (Inventory Management)

4 अनुसन्धान तथा विकास

- 4.1 अनुसन्धानको परिचय, अनुसन्धानका चरणहरू, अनुसन्धान ढाँचा,
- 4.2 तथ्याङ्क संकलन, तथ्याङ्क विश्लेषण, अनुसन्धान प्रस्ताव, अनुसन्धान प्रतिवेदन, प्रतिवेदन प्रस्तुतीकरण
- 4.3 अनुसन्धान तथा विकासमा सूचना प्रविधिको प्रयोग

नेपाल बीमा प्राधिकरण

कुपण्डोल, ललितपुर

द्वितीय पत्र - बीमा, लेखा र सम्बन्धित कानूनहरू
(Insurance, Account and related laws)

खण्ड (क) - ६० अङ्क

1. बीमा (Insurance)
 - 1.1 बीमाको सिद्धान्तहरू (Principles of Insurance)
 - 1.2 जीवन बीमा, निर्जीवन बीमा तथा पुनर्बीमा (Life Insurance, Non-Life Insurance and Reinsurance), लघु बीमा (Micro insurance)
 - 1.3 म्यादी जीवन बीमा, सावधिक जीवन बीमा, तथा आजीवन जीवन बीमा (Term Life, Endowment Life and Whole Life Insurance)
 - 1.4 सम्पत्ति, सामुन्द्रिक, मोटर, हवाई, इन्जिनियरिङ्ग, कृषि र विविध बीमा (Property, Marine, Motor, Aviation, Engineering, Agriculture, and Miscellaneous Insurance)
 - 1.5 नेपालको हालको बीमा बजारको स्थिति (Current Status of Nepal's Insurance Market)
 - 1.6 बीमा मध्यस्थकर्ता भूमिका, बीमा अभिकर्ता, बीमा सभ्येय तथा बीमा दलाल (Insurance Intermediaries : Insurance Agent, Insurance Surveyor and Insurance Broker)
 - 1.7 राष्ट्रिय अर्थतन्त्रको विकासमा बीमा क्षेत्रको भूमिका (Role of Insurance in Development of National Economy)
 - 1.8 बीमा व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (Insurance Management Information System)
2. बीमा सम्बद्ध कानून र नेपाल बीमा प्राधिकरण (Legislations related to Insurance and Nepal Insurance Authority)
 - 2.1 बीमा ऐन, २०७९ (Insurance Act, 2079)
 - 2.2 बीमा नियमावली, २०४९ (Insurance Regulation, 2049)
 - 2.3 नेपाल बीमा प्राधिकरणबाट जारी भएका निर्देशनहरू (Directives issued by Nepal Insurance Authority)
 - 2.4 नेपाल बीमा प्राधिकरण खरिद विनियमावली, २०७९
 - 2.5 बीमकको संस्थागत सुशासन निर्देशिका, २०७५
 - 2.6 नेपाल बीमा प्राधिकरण आर्थिक कार्यविधि विनियमावली, २०७९
 - 2.7 बीमा समिति कर्मचारी सेवा शर्त विनियमावली, २०६८
 - 2.8 नेपाल बीमा प्राधिकरण कर्मचारी आचार संहिता, २०६९
 - 2.9 बीमा कम्पनीहरूको लागि जोखिम व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७६
 - 2.10 लघुबीमा निर्देशिका, २०७९
 - 2.11 नेपाल बीमा प्राधिकरणको स्थापनाको उद्देश्य, कार्य, वर्तमान अवस्था, गतिविधि र चूनौतीहरू
 - 2.12 नेपाल बीमा प्राधिकरणको संगठनात्मक स्वरूप तथा काम, कर्तव्य र अधिकार
 - 2.13 बीमा नियमनकारी निकायहरूको अन्तर्राष्ट्रिय संगठन (IAIS - International Association of Insurance Supervisors)
3. बीमाका विविध विषयहरू (Various issues of Insurance)
 - 3.1 बीमामा हुने ठगी र जालसाजी (Frauds), यसको असर, समाधानका उपायहरू
 - 3.2 जलवायु परिवर्तन (Climate Change) र बीमा उद्योगमा यसको असर
 - 3.3 पूंजीको पर्याप्तता सम्बन्धी विभिन्न तरीकाहरू (Different approaches of capital adequacy)
 - 3.4 जोखिममा आधारित पूंजी (Risk based capital)

नेपाल बीमा प्राधिकरण

कृपण्डोल, ललितपुर

- 3.5 बीमा बजारको सुपरिवेक्षण र यसका प्रकारहरू (Insurance market supervision)
- 3.6 अन्तर्राष्ट्रिय बीमा बजारका मुल प्रवृत्ति तथा चुनौतीहरू (Major characteristics and challenges of international insurance market)
- 3.7 क्रस बोर्डर बीमा र नेपाली बजारमा यसको असर (Cross border insurance and its impact on insurance market)

खण्ड (ख) - ४० अङ्क

- 4 नेपालमा बीमाको अभ्यास, समस्या र चुनौतीहरू
 - 4.1 बीमाको ऐतिहासिक विकासक्रम,
 - 4.2 जीवन बीमा, निर्जीवन बीमा तथा पुनर्बीमा, लघुबीमा, बीमाका मध्यस्थकर्ताहरू जोखिम व्यवस्थापन, बीमा कोषको लगानी, बीमा क्षेत्रको मानव संसाधन व्यवस्थापन, बीमा क्षेत्रमा देखिएका समस्या तथा चुनौतीहरू
 - 4.3 बीमा व्यवसायको नियामकको रूपमा नेपाल बीमा प्राधिकरणको भूमिका
 - 4.4 नेपाल बीमा प्राधिकरणको स्थापना, उद्देश्य, कार्यक्षेत्र, संगठनात्मक संरचना र कार्यप्रणाली
 - 4.5 नेपाल बीमा प्राधिकरणबाट जारी गरिएका मुख्य मुख्य निर्देशनहरू
 - 4.6 विश्वमा बीमा तथा पुनर्बीमा सम्बन्धी व्यवस्था
- 5 सम्बन्धित कानूनहरू
 - 5.1 सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४
 - 5.2 आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७
 - 5.3 भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
 - 5.4 सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४
 - 5.5 सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४